

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravištvo in ekspedicijska, Stolni trg št. 6, poleg „Katoške Bukvarne“.

Oznani (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 269.

Ljubljani, v torek 24. novembra 1891.

Letnik XIX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 23. novembra.

Budgetna razprava.

V petek pričela se je razprava o proračunu finančnega ministerstva s pomenljivim govorom ministra Steinbacha, ki ni le odgovarjal govornikom prejšnjega dne, ampak tudi omenjal splošne davčne preustroje.

V prejšnji seji je bila namreč sprejeta neka resolucija, ki vladi priporoča, da naj pri nameravani preustroji direktnih davkov že skoraj vpelje progresivni osebni prihodninski davek in polajša davčna bremena pri zemljiškem, hišnem in obrtnem davku. Minister je odgovarjal, da mu bo, kakor upa, mogoče dotične načrte meseca februarja ali marca predložiti državnemu zboru.

Toda gospod minister ni ostal samo pri splošni obljubi, ampak razodeval je tudi načela, po katerih se hoče držati pri davčni preustroji. V prvi vrsti je poudarjal, da bi bilo morda najbolje kazenskemu zakonu prepustiti vse pristojbinske prestopke, ker so razne goljufije pri davku od piva, žganja in sladkorja pokazale, da so bile premišljene in kaznjive. Tudi v tem je minister s poslanci ene misli, da je treba preustrojiti posilno iztirjevanje davkov, ali njemu se dozdeva, da se to vprašanje najlažje reši pri splošni davčni preustroji.

Pri tej preustroji bo minister gledal na to, da se ne pomnožijo davčna bremena posameznih davkoplačevalcev, ampak da se davki pravično razdelijo. Tega pa nihče ne more zahtevati, da bi se odpoval večjim dohodkom, ki prihajajo sami od sebe vsled pomnožitve prebivalcev in ljudskega premoženja.

Poslanec dr. Gross je prejšnji dan poudarjal, da skoraj ne bo drugače mogoče izboljšati državnih financ, kakor posnemati vzgled ministra Brestelna, ki je bil vpeljal tako imenovani kuponski davek. Minister je odgovarjal, da po tem sredstvu nikdar ne seže, in da se je menda tudi poslanec dr. Gross

le zagovoril. Njegov načrt meri na kontingentiranje pridobitnega davka, ki je zlasti zaradi tega potrebno, ker bi se bilo sicer bati, da bi vpenitve za osebni prihodninski davek vplivale na odmero pridobitnega davka. Ko bi se to zgodilo, bile bi vse vpenitve za prihodninski davek že od pričetka zgubljene. Konečno minister še poudarja, da vsaka davčna preustroja, ki namerava pravično razdelitev davka, večja bremena naklada imovitejšim ljudem, ali on misli, da naj ti imovitejši krogi radovoljno in z dobrim srcem prevzamejo te žrtve. Kdor ima večje pravice, ima tudi večje dolžnosti.

Nov državni dolg!

Minister je v svojem govoru tudi omenjal, da so se državne finance v primeri s prejšnjimi leti zdatno izboljšale in da se v tem oziru ne dajo tajiti velike zasluge onih, ki so k temu izboljšanju pripomogli. Ali ob enem spominja na to, da je hitro mogoče spriditi finance velike države, izboljšati jih pa silno težko in počasno. Nemogoče je vse ob enem storiti, zato opozarja, da naše finančno stanje še dolgo ne bo povsem povoljno.

Tako je govoril mož, kateremu so izročene državne finance in katerega prisega veže skrbeti zanje, da se ne pridijo in države ne spravijo v nove dolgove, nove skrbi in zadrege, iz katere jo je po večletnem trudu z velikimi žrtvami komaj in komaj potegnili prejšnja večina državnega zbora. Presežek državnih prihodkov, ki je znašal prejšnja leta dva do pet milijonov goldinarjev, skrči se letos na kakih 300.000 gld., kar najbolje priča, da je bojazen ministroma opravičena, in da je treba še malo potrpeti, predno bo mogoče misliti na znižanje davčnih bremen.

Vse drugače sodijo levičarji; oni so bili že od nekdaj vajeni dolgove delati in od dolgov živeti ter se tega tudi sedaj še niso odvadili. Je pač zmerom resničen stari pregovor: Kar macka rodi, miš lovi! Precej prvo leto, ko dobé malo več vpliva na državno upravo, kakor so ga imeli v preteklih 12

letih, hočejo s tem svojim vplivom državo spraviti v nov državni dolg! In da bi to tem lažje storili in omamili javno mnenje, pričeli so svoje razdevalno delo s pretvezo, da hočejo pomagati malim obrtnikom in jim polajšati davčna bremena. Človek bi skoraj ne verjel, da je tolikanj preslavljen liberalna levica tako kratkovidna in da se njenemu voditelju Plenerju najboljši priporočilo za finančnega ministra dozdeva zmožnost dolgove delati!

Reč je namreč ta: Plener in tovariši so hoteli že spomladi svoji stranki pred svetom pridobiti malo več zaupanja, kakor ga je v zadnjem času imela, ter so zlasti gledali, da bi se prikupili svojim mestnim volilecem. V ta namen izročili so poslaniški zbornici predlog, ki vladi naroča, da naj malim obrtnikom pri obrtnem davku zbrise izvanredno priklado. Že takrat se je finančni minister upiral temu predlogu, rekši, da še ne vé, ali bodo državni dohodki za toliko presegali stroške, da bo mogoče misliti na znižanje davka. Konservativni klub, ki po svoji večini zastopa kmečke občine, pa je pri tej priliki naglašal, da nikakor ne more privoliti v enostransko znižanje davka, ampak da se mora to znižanje v enaki meri raztezati tudi na zemljiški in hišno razredni davek. Ker je finančni minister obljubil, da hoče pri davčni preustroji ozirati se na Plenerjev predlog in zbornici v svojem času izročiti dotični načrt, potolažili so se levičarji in Plenerjev predlog ni prišel na vrsto. V predzadnji seji pa zahteva mladočeski poslanec Masaryk, da naj se Plenerjev predlog stavi na dnevni red prihodnje seje, in ker se je Plener pridružil temu nasvetu, bil je od večine sprejet.

Kateri nagibi so vodili Masaryka, da je stavil dotični predlog, ni prav umevno, še manj umevno pa je, da mu je Plener takoj pritril. Ko je bil namreč izročil svoj predlog, kazalo se je pri državnem proračunu čez dva milijona goldinarjev presežka, ki naj se obrneta v polajšanje davkov. Iz besed Plenerjevih je bilo razvidno, da tega pred-

LISTEK.

„Kokoš je zakukurikala.“

Kaj pa je zopet to? me redovedno vprašate, gospod vrednik! Povém kar, samo me pustite, da se od strahu oddahnem in za danes splazim pod črto ter skrijem pod Vaš „listek“.

Zakaj bi vendar morali vedno molčati, kakor miš v luknji pod zidom, ko se vse dere na nas, kakor na belo vrano.

Da sem labkoveren, kakor neki pravi otroci devetnajstega stoletja, katerega prismođe hvalijo in v zvezde kujejo, in da bi se vsakega strašila bal, ne vém, kaka bi bila z menoj. Vse bi mislilo, da zdaj in zdaj bo vse preobrneno na našem šolskem polju, kjer je po dolgem, dolgem molku v Sibiriji kaptoljska goska, rectius kokoš, — zakukurikala.

Spominjali se še bodo nekateri čitatelji „Slovenčev“, da je ta list v svojem času le resnico povedal učiteljskemu „Popotniku“. Bil je mir dobrega pol leta, kar najedenkrat ne dva ne tri Sibirčan zapoje — kukuriku — vsak se že petelinček rad zaganja v tarčo, katera je sevé „Popotnik“ *)

*) Glej „Popotnik“ št. 21 10. novembra 1891, str. 340.

Le poslušajte (bolje: čitajte), kako zavrača Sibirčan v III. listu svojem, kar je pisano v „Slovenecu“, katerega je sam navel:

„Ali ni smešno gledati,“ — pozor! tako piše Sibirčan v rečeni številki „Popotnika“, — „kako naduto sedé na svojem prevzvišenem sedežu nekateri naši slovstveni bojevniki ter neusmiljeno krcajo po prstih nas uboge pisce, zlasti učiteljske. Najrajši bi nas požrli s kožo in lasmi vred. Brrr!“

Sevé, „Popotnik“ je tudi taka tarča, v katero se že vsak petelinček rad zaganja. Živi kadaver, ka-li? Tu se spomnim iz polupreteklosti skrivnostno duhovitega listka „Baba krstila vuka“. („Slovenec“, 1891, št. 51, 4. marca), s katerim je nameraval duhoviti pisatelj najbrž „Popotnika“ uničiti. Oj, sirota! Ta listek Vam je bil pisan povsem po receptu sv. Avguština, da ga človek — zlasti z učiteljsko pametjo — nikakor ne more umeti. Večna škoda, da mu znani „očiščnik“ slovenščine ni dodal komentara, sicer ostane omenjeni „galimatias“ nerešena zastavica, katera uganev bo belila glavo še poznim pravnikom. Ne omenil bi več zastarelega bisera slovenskega slovstva, ako bi pisec ne počastil tudi Sibirčana, ki po njegovem mnenju piše le fraze.

Na to sem ponosen. Mislim, da so fraze baš

toliko različne, kakor okus in zaušnice. Dasi pišem le fraze, vsekakor sem prvi, ki sem jih vpeljal v naše učiteljske liste, kjer je listek postal že stalni predal.

Sibirčan je dobil posnemalca-optimista, in pesimista, ki tekmuje z njim v „Učiteljskem Tovarišu“, vsi trije pa bomo rodili sigurno še kakega drugega — ista.“

To je originalna zavrnitev od besede do besede v omenjeni številki „Popotnikov“ na članek „skrivnostno-duhovitega“ listka „Baba krstila vuka“.

Kdor je ta članek prečital, spoznal bode najedenkrat, da stvarnega v zavrnitvi bolje slutov-zavrnitvi Sibirčanovi dobiš kolikor bečela na — brusu. Nehoté pa so mi prišle na misel besede učnega dr. G. E. Haasa („Falsche Ideen“), kjer govori o šoli, in sem si mislil po njem o navedenih besedah Sibirčana, da so to „Das unersetzliche Juwel fortgeschrittener Paedagogik, die concentrirte Salzsäure menschlichen Witzes, die Blume schulmeisterlicher Weisheit . . . der Besprechung und des ewigen Ruhmes würdig.“

Sibirčan pravi, da bi „nekateri naši slovstveni bojevniki . . . uboge pisce, zlasti učiteljske, najrajši

loga ne bi bil stavil, ko bi se vsled nasvetovanega odpadka pri državnem proračunu pokazal primanjkljaj. To se pa sedaj v istini zgodi. Ze sem omenjal, da kaže proračun prihodnjega leta samo okoli 300.000 gld. presežka. Ako obvelja Plenerjev predlog, odpade državi 1.400.000, ali kakor nekateri trdijo, celo 1.800.000 gld. Vsled tega se pokaže primanjkljaj 1.100.000 do 1.500.000 gld. in država se pogreze v nove dolge, da more zadostovati svojim potrebam. Ali dolgi se ne delajo zastoj; od storjenega posojila je treba plačevati obresti, ki jih morajo skladati davkoplačevalci. Če se torej v istini malim obrtnikom zbrise izvanredne prihode, morali bodo vsled tega nastali odhodek plačevati drugi davkoplačevalci, med katerimi so pa ravno kmečki in mali hišni posestniki še veliko bolj, ali vsaj ne manj potrebni polajšav, kakor mali obrtniki. Kdor pozna kmečko življenje, vé, da je v nekaterih krajih veliko kmečkih ljudi in malih kajzarjev, ki nimajo krajcarja, da bi si kupili soli, ki po več tednov ali mesecev kruha ne vidijo in komaj o Veliki noči vžijejo malo mesa; obrtniki po mestih, za katere se ogrevajo Plener in tovariši, pa ga jedó skoraj vsak dan, ali vsaj gledé vsakdanjega živeža niso v vednih zadregah. In ti kmečki poslanci in mali hišni posestniki naj ne postanejo deležni nobene polajšave, marveč naj pridejo celo v nevarnost, plačevati še večji zemljiški ali hišnorazredni davek, če država zabrede v nove dolge! Noben zastopnik kmečkih občin ne more toraj glasovati za Plenerjev predlog, ki zahteva le enostransko polajšanje davčnega bremena, ampak mora enakomerno znižanje, kakor za male obrtnike, zahtevati tudi za zemljiški in hišno-razredni davek.

Ali še nekaj drugega je treba pomisliti. Če se po kratkem prestanku vnovič pokaže, da naša država ne more vravnati državnega proračuna, da ogromni in dostikrat jako občutljivi davki ne zadostujejo za njene potrebe, zgubiti mora kredit in državne obligacije, ki so v teku zadnjih 10 let poskočile za 21 gld., bodo brez vnanjega povoda, brez nesrečne vojske zopet padle v ceni in uničile velik del ljudskega premoženja.

Če je Plener res tako zveden v finančnih zadevah, da ga zaradi tega imenujejo rojenega finančnega ministra, smo prepričani, da bi se kot minister odločno protivil nasvetu, kakoršnega sedaj priporoča, ali pa da bi ga prej ko mogoče zopet uničil, ko bi v istini obveljal. Če si namreč država zopet nakoplje stalen primanjkljaj, kakoršnega smo prej imeli, morali si bodo finančni ministri beliti glave, kako bi pomnožili državne dohodke. In kaj jim bode priličneje, kakor seči po davku, ki je že obstajal, se enostransko odpravil iz zgolj naključnega nagiba, ne pa po resnem prevdanku?

Kakor koli torej reč obračamo, ne moremo se strinjati s Plenerjevim predlogom. Mladočeški poslanci že spregledujejo, da ni bilo politično modro, da ustrezajo levičarjem in jim pomagajo, da prej ko mogoče pridejo do zaželenega cilja in namena. Poljaki so omahljivi in ne vedó, kaj bi počeli. Levičarjem bi se neradi zamerili, ob enem pa sprevidijo, da bi bil Plenerjev predlog v sedanjem trenutku nesreča za državo. Včeraj so celi popoldne

reč razpravljali in mogoče je, da stavijo predlog, naj se reč odloži dotlej, da pride minister z obljubljenim davčno preustrojo, ker bo še le tedaj mogoče prevdarjati, ali je mogoče brez novih dolgov ob enem zmanjšati zemljiški, hišno-razredni in obrtni davek.

Kako nepremišljeno je ravnal Plener, vidi se tudi iz tega, da je hotel svoj predlog sprožiti še le pri finančnem zakonu, ko bi bil moral kot načelnik budgetnega odseka vendar vedeti, da se je treba pri sestavi državnega proračuna ozirati na tako važno premembo in pravočasno skrbeti za potrebno pokritje. Reč se bode reševala jutri in bo gotovo obveljala, če Poljaki ne stavijo odločilnega predloga. Ravno tako gotovo pa je tudi, da gospodska zbornica ne pritrdi Plenerjevemu predlogu. Nasledek bo le ta, da se utegne končna rešitev državnega proračuna nekoliko zakasnit.

Ljudske šole.

Gotovo ustrežemo svojim čitateljem, ako iz govora g. naučnega ministra dr. barona Gautscha dué 13. t. m. navedemo vsaj glavne misli. Rekel je mej drugim: „Na Koroškem so trojne šole, nemške, takozvane utrakvistične (dvojezične) in jedna šola, kakor je g. poslanec Klun prav omenil, v Jezeru s slovenskim učnim jezikom. O nemških šolah mi ni treba govoriti, ker učna uprava nobeni občini ne bode mogla zabraniti nemške šole, če jo zahteva.

O dvojezičnih šolah pa smo slišali, da je slovenščina popolnem potisnena v kot, da ni obligatna itd. Te razmere so se baje vpeljale, ko je deželni šolski svet na podlagi novele za ljudske šole leta 1883 izdal nove šolske načrte. V resnici pa so se te razmere bistveno premenile in zdi se mi, da so sklepi deželnega šolskega sveta popolnem ustregli vsem pritožbam, katere je v tem oziru navajal gospod poslanec. Pri rokah imam okrožnico koroškega deželnega šolskega sveta z dué 9. t. m., v kateri določa, da se morajo učne ure za slovenski kakor za nemški jezik v posameznih šolah po krajevnih razmerah primerno razdeliti med tedenskim poukom. Torej se v prihodnje ne bode več dogajalo, da bi bila slovenščina potisnena v kot.

Dalje je določil deželni šolski svet, da je na vseh šolah pouk v drugem, to je v slovenskem jeziku, za vse otroke obligaten, da pa se oni, ki izrecno zahtevajo — in v tem slučaju se sklicujem na člen XIX. državne osnovne postave — ne morejo siliti, naj se udeležujejo takega pouka. Končno je deželni šolski svet še več storil. Ker se trdi, da so otroci na takih šolah preobloženi s poukom v nemškem in slovenskem jeziku, je deželni šolski svet vsled soglasnega sklepa določil v tej okrožnici, da v višjih oddelkih more odpasti po jedna ura pouka v risanju in telovadbi. Iz tega je razvidno, da koroško deželno šolsko oblastvo ni prevzeto proti drugemu deželnemu jeziku.

Gospod poslanec je tudi obširno govoril o pritožbah, katere so občine vložile proti deželnemu šolskemu oblastvu. Konstatujem, da sta sedaj pri ministerstvu dve pritožbi, prva je občine Št. Jakob v Rožni dolini, v kateri prosi, naj se slovenščina

vpelje kot izključno učni jezik in ob enem nemščina kot neobligaten predmet za one otroke, katerih starši to želé. Druga pritožba je občin Blače in Tolsti Vrh. Te dve občini hočeta obligaten nemški pouk v 4., oziroma 5. šolskem letu. Poleg tega so došle naučnemu ministerstvu v zadnjem času prošnje še od 33 občin. Te prošnje pa je predložilo „Kat. politično in gospodarsko društvo za Slovence“ v Celovcu.

Naučna uprava je te prošnje izročila kompetentnemu deželnemu šolskemu oblastvu. Morda bi bilo umestno vprašanje: Kako to, da „Kat. polit. društvo“ v Celovcu nabira te prošnje za preosnovo šolstva? Ne stavim tega vprašanja. Dozdeva se mi, da bodo to vprašanje stavili na drugem mestu, kjer bodo mogli dati tudi pravi odgovor in ukreniti primerno.

S svojega stališča kot naučni minister pa ne morem zamolčati nekaterih opazk.

Če pregledamo te prošnje in vse, kar se na Koroškem dogaja gledé šolstva, vriva se misel, da imamo opraviti s preišljenim postopanjem, katero mora biti škodljivo mirnemu sobivanju obeh narodov v tej deželi, kakor tudi gojitvi in znanju nemškega jezika.

Znanje vsem omikanim obče umljivega narečja, to je znanje nemškega jezika, je v Avstriji ona neizogibna potreba, ki bi morala resnim politikom biti tem umevnejša, ker v zadnji vrsti koristi tudi prebivalstvu.

Jaz mislim, da je znanje tacega skupnega narečja morda tudi edino sredstvo — ker se šolstvo v narodnem oziru vedno čvrsteje razvija — da se ubavujemo one osamelosti, v kateri mora uveneti vse cvetje duševnega dela.

Toda, gospoda moja, na Koroškem so še posebne razmere. Vsi poznavalci koroških razmer, Nemci in Slovenci — in g. govornik je to sam naglašal — se v tem strinjajo, da je koroškim Slovincem znanje nemškega jezika neobhodno potrebno tudi iz gospodarskih vzrokov.

Morda pride čas, ko bodo obžalovali oni, ki danes z vsemi sredstvi in sklicevaje se na postavne določbe zahtevajo preosnovo koroških šolskih razmer. Naučno ministerstvo bode v vseh slučajih rešilo predložene prošnje in pritožbe v smislu obstoječih zakonov. Oni, ki hočejo sedanje šolske razmere predrugačiti, prevzemajo veliko odgovornost, izvzemši nekatere opravičene želje, katere pa hočem s svojega stališča vedno zagovarjati.

Po teh besedah naj se presodi velika odgovornost onih, kateri so jo zakrivali. Po mojih mislih bi taka organizacija ne mogla koristiti lastnim njegovim sorojakom, pač pa morda jako škoditi. (Živahna pohvala in ploskanje na levičnici — sikanje na desnici.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. novembra.

Notranje dežele.

Plenerjev predlog ob odpravi izrednih priklad pri nižjih razredih pridobitkarine ne ugaja niti Po-

požrli s kožo in lasmi vred.“ Tudi jaz pritegnem njegovemu — Brrr, in še desetkrat brrr . . .

Ljudje ne „žrejo“ pri nas, kar bi Sibirčan, kateri je gotovo „pedagog“ najnovejšega kova, od péte do glave, vedeti imel. In samo vkusiti katerega, mislim, bi že slednjemu presedalo, kako še le „požreti“ kakega pisca.

Dobil bi izvestno kroničen katar, ker gotovo ti v želodcu obleži, Sibirčan, že cel, „s kožo in lasmi vred,“ — in tega katarja še te župnik Kneipp ne ozdravi ne.

Ali se res listek „Baba krstila vuka“ nikakor ne more umeti, — zlasti učiteljsko pametjo — ne.“ Hm! Vaš „generalissimus, kakor je krstila nedavno neka učiteljska skupščina filozofa dr. Tomaža Romiha, — razumel ga je prav dobro, gosp. Sibirčan. Priča temu je v mojih rokah pismo (privatno), s katerim me je gospod dr. Tomaž Romih počastil dué 5. marca 1891. leta. Morate tudi Vi, gospodine Sibirčane, „gründlich“ preštudirati dr. Lindnerja in si dobiti doktorsko diplomo, — katere, sodeč po Vaših listih, še nimate, — boste pa tudi Vi ne samo „skrivnostno duhovite listke“ brez komentara, — ampak vse drugo dobro umeli, kakor drugi doktorji.

Veste, nam „sirotam“, ki nemamo „oslovske kože“, pač mnogo kaj „skrivnostnega“ ostaja. Pa potolažite se s tem, „da se tudi s samo navadno pametjo in — če le človek ni preveč „kosmat“, — lahko omenjeni „skrivnostni listek“, in če tudi po Vaših hočeta besedah — „heseda ni konj“ — „galimatias“ lahko razumi.

Zakaj prepričal sem se o tem pri Vašem samem vredniku „Popotnikovem“, kateri se je držal po izišlem tistem „skrivnostnem listku“, kadar sva skupaj prišla, kakor da mu je maček s peči padel, po domače rečeno.

Kar še nadalje piše „pravi sin Sibirije“ iz polupreteklosti, da je „dotični duhoviti pisatelj nameraval najbrž „Popotnika“ uničiti,“ da se poslužim fraze, „katere so baš — tako piše Sibirčan — toliko različne, kakor okus in zausnice“, wie köstlich! — mi je pač „prebedasto“ odgovarjati. Zakaj „petelinček“ . . . „sirota“ . . . listek, katerega človek nikakor ne more umeti in naj „Popotnika“ uniči, onega „Popotnika“, ki „hrabro“ in „krepko“ vihti učiteljsko zastavo ter z uma svitlim mečem premaguje tmino duha.“ *)

*) Cfr. „Popotnik“ 1890, str. 91.

Ni li to smešno, kakor ona po narodovem pregovoru: „videla baba muho na zvoniku, a zvonika ni videla“.

Gospodine Sibirčane, namen „skrivnostnemu“ — po Vaši pameti, ker drugim je očito — listku je bil pač drugi, kar še lahko slepec iz njega vidi. Resen se tudi „gosi časi na ledu spodrkne,“ in človeku se zgodi, da izusti nepravo, — tako je bilo v človeški družbi in bo. Še lonci na polici se skregajo, da bi se pa ljudje ne, ker pod kožo smo vsi krvavi, torej na svojo moč naj nikdo nič ne stavi. Zato si je pa tudi dobil pomočnike Sibirčan . . . „posnemalca, optimista in pesimista“, . . . vsi trije bodo pa rodili sigurno še kakega drugega — ista. Kaj takega še gotovo ni videla Slovenija.

Zato počakajmo, kakšen „monstrum“ se tu zvali, ako nas poprej, — da po Sibirčanovo govorim, — ne „požre“ vseh „vaških kapelanev“, kakor zaničljivo duhovščino imenuje, glasilo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. In če na življenju ostane, priobčim kmalu nekaj.

„Vaški kapelan“.

Ijako, niti nemškimi nacionalcem, pa tudi Hohenzwartov klub ni zanj. Za predlog sam na sebi bi pač bili ti klubi vsi, ali vsi dobro vedó, da je le sredstvo za vse druge namene. Poljski klub se je izrekel v večini za to, da se predlog vrne davčnemu odseku, kar se bode najbrž zgodilo. Davčni odsek bode pa najbrž stvar toliko časa odlagal, da minister predloži skupno reformo davkov, potem pa predlagal itak zgubi veljavo.

Ministerske premembe. Že včeraj smo omenili o nekaterih premembah, ki so pričakovati. Čujejo pa se zopet glasovi, da ne bode Plener finančni minister, temveč poslanec Baernreiter. Poleg tega se bode osnovalo še komunikacijsko ministerstvo, ki se bode izročilo kakemu levitarju. Tudi se domneva, da grof Taaffe hoče odložiti ministerstvo notranjih stvari in oastane samo ministerski predsednik. Bodi tem kakor-koli, levica si nada kmalu priti na krmilo. Naveličala se je čakanja. Plener sedaj napenja vse sile, da bi izpodrinil finančnega ministra. Zaradi tega in sicer jedino zaradi tega je ponovil svoj predlog, da se nekaterim malim obrtnikom odpusté nekatere priklade. S tem on misli sebi narediti pot v ministerstvo in preprečiti občno davčno reformo, s katero bi se bogatim povečal davek, drugim stanovom pa zmanjšal. Vedeti treba, da bodo levitarji hitro odpravili olajšave, katere bi sedaj dovolili, ako pridejo na krmilo.

Poslednja borzna kriza. Polom na dunajski borzi bil je menda jako dobro pripravljen. Že prejšnji dan so pali kurzi v Berlinu in Parizu, da se je tako borzno občinstvo malo preplašilo. Sumilo se je, da v Berlinu nekaj posebnega vedó. Pri takih razmerah je seveda vest znanega židovskega lista o avdienciji Javorskega jako prestrašila borzljance. Kolikor se sedaj vé, ste dve finančni firmi pred polomom hitro prodajali razne vrednostne papirje, ob polomu jih po ceni zopet kupovali in si tako prislužili milijone. Sodnijska preiskava bode morda pojasnila, kdo je prouzročitelj velike sleparije.

Vnanje države.

Avstrija in Rusija. „Graždanin“ sedaj priporoča zvezo mej Avstrijo in Rusijo. Taka zveza bi odstranila vse nevarnosti za evropski mir. Ta glas je vsekako pomenljiv. Seveda je vprašanje, za kako ceno bi se dala taka zveza pridobiti. Tega omenjeni list ne pové, in to je najvažnejše. Za ceno, da bi se Rusija polastila skoro vsega Balkana in tako nas odvrnila na jugu od svetovnih trgovišč in nas tako oklenila od dveh strani, seveda Avstrija ne more skleniti zveze. Sicer bi pa Avstrija iz dosedanjih zvez ne mogla izstopiti, dokler ni gotova odkritosrčnega prijateljstva z Rusijo.

Rusija in Nemčija. Sedaj, ko je bil Giers a Parizu, se je po nemških listih razširjala novica, da se Rusija hoče približati Nemčiji. Finančni minister Višnjegradski se je baje preveril, da Francija v narodnogospodarskih ozirih tako ne podpira Rusije, kakor jo je poprej Nemčija, in je zatorej že storil korake za približanje Nemčiji. Višnjegradski pa že davno vé, da na denarnem trgu ne odločuje niti Francija, niti Nemčija, temveč v prvi vrsti židovski bogatini, ki pa imajo zveze mej seboj, zatorej bi tudi približanje Nemčiji ne povzdignilo kurza ruskemu rublju.

Srbija. Srbska vojna uprava bode baje v kratkem omislila si 2000 vojaških šotorov, katere bode izdelala neka italijanska tvrdka. V Belemgradu po tem takem niso posebno trdno preverjeni, da bi se ohranil mir. — Dokić bode baje imenovan načelnikom državnega sveta.

Nemčija. Državnemu zboru je došla prošnja, da se zakon proti oderuhom tako predela, da bode že kazensko sodišče priznalo poškodovancem odškodnino in ne bode treba še-le moledovati pri civilnih sodiščih. Protisemitje so pri tej prihki marsikatero resnično povedali židom. Katoliški centrum je predlagal, da se prošnja izroči državnemu kancelarju, da se ozira na njo. Ta predlog se je tudi vsprejel v veliko jezo židov in liberalcev.

Španija. Novo ministerstvo je baje tako-le sestavljeno: Predsednik: Canovas del Castillo; vnanje stvari: O' Donell, vojvoda Tetuanski; notranje stvari: Elduayen; bogočastje in pravosodje: Villaverde; vojsko: general Azcarraga; pomorstvo: Montojo; finance: Concha Castenada; javna dela: Linares Rivas; kolonije: Romero y Robledo.

Brazilijska. Vstaja je že v nastopnih pokrajinah: Grande do Sul, Santa Catharina in San Paulo, Bahia, Parnambuko in Para. Vse te države bi se rade odločile od Brazilijske in postale samostojne.

Izvirni dopisi.

Iz Lašč, 20. novembra. Hrvatarji so nas zapustili in tudi zemljemerji, ki smo jih bili prej vajeni videti vsak dan; odrinili so od nas in tako je tudi pri nas postalo nekako bolj tiho in mrtvo. No, bode pa spomladi tem živahnejše, ko zastavijo na vseh krajih delo za zgradbo toliko zaželene dolenjske železnice, ki baje tolike preglavice dela našim sosedom Ribničanom in Sodražanom.

Kaj si hočemo, saj pravi pregovor, da še Bog ne more vsem ustreči.

Umevno je, da bode nova železnica dokaj povzdignila narodovo blaginjo, ker bode odprla pot tukajšnjemu blagu in izdelkom, da pridejo na trg in se hitro spečajo.

Mogoče je, da razven Kočevja še kje drugod pridejo do premoga, kar bi bilo izvestno neprecenljive vrednosti. Baš tu pri nas že dlje časa išče premog gosp. Jontes. Zdaj koplje kako četrte ure od Retij, a kopal je tudi že drugod, toda brez uspeha. Zadnji čas ima baje zopet več upanja, da zadene na premogovo žilo. Bog daj, da bi se njegovo upanje uresničilo, kar mu vsi iz srca privoščimo.

Slovesen je bil sprejem, ki so ga svojemu novemu g. dekanu napravili vrli Ribničanje. Prišlo je do dvajset voz dekanu naproti do Pekla, kjer je stal krasen slavolok, na katerem se je čital pozdrav od občine poljanske. Ko je strel iz topiča naznanil bližajoč se prihod dekanov, zbranega je bilo že mnogo ljudstva okoli slavoloka. Sprejem je bil izredno prisrčen in ganljiv.

Najprej pozdravi novega dekana v imenu svoje županije župan poljanski; potem mu šolska deklica v imenu navzočih šolarjev in šolaric poljanskih podari s primernimi besedami krasen šopek v znak svoje udanosti, in ko še gosp. učitelj izgovori svoj pozdrav ter se gosp. dekan vsem prav prisrčno zahvali, bil je sprejem končan. Videli smo tu gosp. sodnika Višnjikarja, graščaka g. Rudeža, skratka najodličnejše ribniške tržane.

V dolgem sprevodu so kmalu na to zdirjali vozovi v ozaljšano Ribnico, kjer je bilo nastopno nedeljo slovesno vmeščenje novega dekana.

Še nekaj, gosp. vrednik! Veste li že, kako slovenski Benjaminček svojo jezo izliva nad svojimi obrekovalci (!). Poslušajte! Jezi ga, da to počenjanje tirajo (sic!) posamezni malovredneži že zdaj (jôjmené!), akopram vedó, da govoré neresnico.

Zal, da so med temi obrekovalci tudi nekateri mlajši duhovniki (ni mogoče!), ki s tem ravnanjem le ugledu duhovskega stanu škodujejo, zakaj lažnjivec in obrekovalcev nihče ne spoštuje.

Ste li slišali, gosp. vrednik! Oh, kako je to žalostno! Glejte, vsa obrekovanja in vse laži bode treba preklicati in poštenemu Benjaminu vrniti dobro ime, ki je bolje, nego zlato in srebro, kakor pravi sv. pismo.

Toda, pst...! Le počasi! Lažnjivec in obrekovalcev nihče ne spoštuje, zato tudi mi ne verjamemo Benjaminu, dokler nam ne dokaže, da govoré neresnico tisti, ki svaré pred „Rodoljubom“ (?)

Meniš li, dragi moj neprijatelj, da boš ti ukazoval našim vrlim duhovnikom?

To je res od sile smešno! „Quisquis praesumitur bonus, donec probetur malus“; vsak za poštenjaka velja, dokler se za slabega ne spozna, to je dobro znano moralno načelo. Ti, dete, si se pa že davno pokazalo, kakšno seme si in kako ti je z vero in onimi, ki jo oznanjujejo. Kakor pa véš, imajo baš naši oznanovalci sv. vere dolžnost, da slabo zatirajo, a dobro pospešujejo, in to tem bolj, ker „litera scripta manet“. Zato ti odkrito povémo, da za to, kar čenčáš o svojih obrekovalcih, ne damo gluhenga oreba, in da nas o svoji poštenosti ne prepričaš. Saj menda véš, da „kar iz srca ne pride, se srca ne prime“. Prizezi torej zopet na naše jedino pravo géslo: vse za vero, dom, cesarja, in ne bode ti treba tožiti čez svoje obrekovalce. Toda „sole clariora patent consilia tua, Benjamin!“ Jasni kot beli dan so tvoji naklepi! A vedi, da ti kličemo i mi s Ciceronom: „Quousque tandem abuteris patientia nostra!“ Doklej boš izvajal naš verni rod v gmotno in moralno propast in s svojo pisavo vzgajal katilinarčne eksistencije?! Če smo mi v zmoti, ki nismo na vaši strani, prepričajte nas, dokažite nam; če pa tega ne morete, priznajte, da načela vašá niso prava, ampak naša! Vprašaj le jedenkrat, ljubi Benjamin, svojega očeta, ki te je rodil, z besedami Goethejevimi:

„Nun sag', wie hast du 's mit der Religion,“

in soditi boš moral o njem:

„Du bist ein herzlich guter Mann,

Allein ich glaub', du hältst nicht viel davon...“

in reči bi si moral: „Methusalem, mir graut's vor dir!“ Ker pa vémo, da tega storil ne boš, ampak da „kar mačka rodi, rado miši lovi,“ kličemo ti: „Benjamin, uns graut's auch vor dir.“

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. novembra.

(Presvetla cesarica Elizabeta) biva sedaj v Kairu, kjer je vsprejela obisk švedske prestolonaslednice, ki ostane čez zimo v imenovanem mestu.

(Novo cerkev karmeličank na Selu) pri Ljubljani so, kakor smo že omenili, danes dopoldne blagoslovili prevzvišeni gospod knezoškof in potem darovali sv. mašo. Slovesnosti sta se mej drugim udeležila tudi gospoda vladni svetovalec in okr. glavar J. Mahkot in Hanslik s Sela.

(Kat. tiskovnemu društvu) poklonil je v pospeševanje družbinega delovanja neimenovan dobrotnik z Notranjskega s to goldinarjev. Bog živi veliko-dušnega gospoda!

(Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju.) Piše se nam z Dunaja: V soboto 14. t. m. je „Podporno društvo“ imelo tretji občni zbor, katerega je počastil s svojo navzočnostjo društveni častni član mil. knezoškof lavantinski, dr. Mihael Napotnik. Predsednik g. Navratil je v imenu zbora izrazil veliko veselje, da visoki cerkveni dostojanstvenik s svojim prihodom počasti družbo, ki se je zbrala z dobrodelnim namenom. Milostni knezoškof pa je razveselil družbo tudi z daljšim nagovorom. Pohvalno se je izrazil o onih, ki so ustanovili to potrebno društvo in se še zá-ni žrtvujejo, opominjal navzoče visokošolce, naj se pokažejo hvaležne za to, kar jim stori društvo, in sicer s tem, da se z neprestano marljivostjo trudijo doseči svoj namen v prid sebi in domovini, da se trudijo z besedo in dejanjem za vero, domovino in cesarja ter kjerkoli in kadarkoli izražajo svojo hvaležnost z vzglednim vedenjem. Končno pa je mil. knezoškof z ganljivo pohlevnostjo odklonil zasluge, vsled katerih ga je društvo imenovalo častnim udom. Prepričevalne in dobrohotne besede cerkvenega kneza so med vsemi napravile globok vtis. Ker se bode itak razposlalo tiskano poročilo o društvenem delovanju, omenim danes le ob kratkem iz tajnikovega poročila, da je zlasti duhovščina ostala društvu zvesta in da se mnogi gosposdije veliko trudijo z nabiranjem udov, tako n. pr. veleč. g. Jančar in g. Puki na Dunaju, gospod prof. Stritof v Ljubljani itd. Izdatno podpirajo društvo tudi slovenske posojilnice in srednji slovenski stanovi. Med umrlimi sta bila velika dobrotnika društvu veleč. g. Račič in g. Fr. Kotnik. — Blagajnik veleč. g. dr. Fr. Sedej poroča, da se je društvena ustanovna od 1. januarja pomnožila za 400 gld. in znaša sedaj 2813 gld. Drugih dohodkov je imelo društvo v tem letu 737 gld. 52 kr., podpor pa je razdelilo 659 gld. 14 kr. in drugi troški so znesli 43 gld. 93 kr. Skupna imovina znaša 3062 gld. 47 kr. V predzadnji odborovi seji se je razdelilo nad 100 gld., v zadnji nad 160 gld., kar kaže, da društvo sedaj še ne more ustrezati vsem potrebam. Predsednikom je bil zopet soglasno izvoljen gospod Navratil, ravno tako prejšnji odborniki, le na mesto odišlega revizorja g. Svaršnika je vstopil v odbor g. dr. Sežun. Zborovanje je g. predsednik zaključil z željo, naj bi blagi slovenski rojaki po svojih močeh to koristno društvo podpirali. Blagovoljne darove bode hvaležno sprejemal društveni blagajnik, veleč. g. dr. Fr. Sedej, c. kr. dvorni kapelan, I. Augustinerstrasse 7.

(Ljudske šole v Celovcu) obiskuje letos 1125 dečkov in 1326 deklic, in sicer: štirirazredno vadicico na učiteljski 96, štirirazredno šolo na realki 260, petrazredno mestno deško šolo 606, jednorazrednico v sirotišnici 27, deško meščansko šolo 136 šolarjev. Petrazredno mestno dekliško šolo 675, znotranjo šolo č. uršulink 208, zvanjano 253, dekliško meščansko šolo 149, višjo dekliško šolo 41 šolaric.

(Upravna Drave na Koroškem.) Da si ogle-dajo stavbe za uravnavo Drave, vozila se je od dne 4. do 7. t. m. posebna komisija po Dravi od zgornjega Dravograda do Velikovca. V komisiji bilo je pet deželnih poslancev, dva zastopnika deželne vlade in jeden zastopnik deželnega odbora. Na več krajih so komisijo slovesno sprejeli in pozdravljali.

(Nesreči.) Včeraj popoldne je na tukajšnjem kolodvoru službujoči Fr. Filipič tako nesrečno prišel med vozove, da je bil takoj mrtev. — Dne 18. t. m. je dvaletni otrok Fr. Suša v Cerovcu v novomeškem okraju pal v neko mlako in utonil.

(Pri občinski volitvi) v Mirnepeči je bil izvoljen županom Jos. Krivec iz Dobja, odborniki J. Bartel iz Mirnepeči, A. Somrak z Dol. Vrhovega, Jos. Dragan s Hmelčiča in Franc Suković iz Dol. Globodola.

(Berolinski „šulferajn“) propada, tako vsaj čitamo v poslednjem sešitku društvenih izveštij. Po teh poročilih se je skrčilo število krajnih odborov na Nemškem na 356, in med njimi jih je mnogo, koji le životarijo. Drže se samo še Saksonsko, Braniborsko, saska pokrajina, Anhaltsko, Virtemberško in Slezija, nasprotno pa peša društveno delovanje dan za dnevom na Pruskem, Hanoveranskem, Pomoranskem, Poznanjskem in v Šlezviku. O tem upadku so različna mnenja. Da se pa delovanje berolinskega „šulferajna“ zopet ojači, namerava odbor poslati v vse kraje, kjer je že bil krajni šulferajnski odbor, da ustanovi nove oddelke, — potovalne govorilnice. S to organizacijo bode zopet podprto društvo. Leta 1890 je imel berolinski šulferajn 30.299 mark prejemka. Vrh tega so poslali posamični odseki več nego 50.000 mark na Češko, 3700 mark v Galicijo, 11.700 mark na Sedmograško 6200 mark na Tirolsko, znatne svote šulferajnskimi društvom, koder bivajo Slovenci, in v Sredce na Bolgarsko 1900 mark. — Kakor posnemljemo iz tega izveštja, ni založen šulferajn zaradi istinitne potrebe, temveč je političsko agitacijsko sredstvo.

Nove orglje

v uršulinski cerkvi v Ljubljani 1891.

Še nikoli se nisem tako rad lotil recenzije novih orgelj kakor danes, ko imam ocenjati nove nunske orglje. Delo je za naše razmere veliko in tu more mojster kaj pokazati in censor nekaj povedati. Orglje so 56. del našega domačega umetnika g. Frančiška Goršiča. Večkrat sem bil v njegovi delavnici in orglje sem sedaj trikrat temeljito poskušal, toraj lahko govorim.

Prostora je na nuskem koru obilo, mojster toraj ni bil omejen, marveč popolnoma prost v razvrščenju svojega dela.

I. Omara, mehovi. Omara je samo jedna, naredil jo je g. Vurnik v Radovljici iz mehkega lesa v barvi posnema hrastov les, bogato je pozlačena in naredi res mogočen vtis. Na vrhu je relief podoba sv. Cecilije, ki sedi pri orgljah in peva. Sredi orgelj je napis: „Omnia spiritus laudet Dominum“. — „Vse, kar sope, hvali Gospoda.“ Ps. 150, 6. Pred omaro je igralnik, igralka gleda k altarju. Pred igralnikom in krog njega je dovolj prostora za velik pevski zbor.

Na dnu orgelj je meh s tremi zajemalci (Schöpfer), meh goni koló. En sam človek zadostuje pri tem kolesu in prav lahko opravlja svoj posel. Sapa iz glavnega magacina ima 80mm moči. Poleg tega meha sta v orgljah še dva druga, eden s 70mm, drugi s 60mm sapne moči. Drugi in tretji meh dobiva sapa sicer iz prvega, pa jo po umetni pripravi spreminjata v lahneje. Častiti bralec si že misli, da vsak teh mehov preskrbljuje glasove družega manuala in pedalnega oddelka. Da je dotok sapa vedno enakomeren, je v orgljah še do 10 regulatorjev. Sapilo je tako izdatno, da se ne čuti najmanjšega tresaja, četudi prideš iz plenu v en sam ton nežnega spremena. Jako zanimivo je bilo gledati v delavnici, kako lepo in točno so se vrstoma napolnjevali vsi trije mehovi. Pousnjenje in zgoščenje lesa s trdnim papirjem je jako solidno in snažno.

II. Igralnik, mehanika. Igralnik je precej velik in lepo likan, ima tri munale. Tipek v manualu je 54; snežnobeke so in da ni treba do III. manuala preveč stegati rok, izpodrežane so tipke gorenjih dveh manualov in molé nad spodnjim malo naprej in pridejo tako bliže orglavea. Vlaki (Registerzüge) so na desno in levo igralca v treh vrstah; po barvah se spozna, kateremu manualu da služijo. Abstrakti na koncu nimajo več medenih kljukic, marveč kljukice so vrezane v les sam, in da les ne poč, prevlečen je s papirjem. Vijaki (Stellschrauben) so na mnogih krajih, prav leško se pride do njih. Sploh je v orgljah tak red, da mojster lahko sem ter tje hodi in vse piščali doseže. Iz vsega se vidi,

da g. mojster racionalno dela in stvar temeljito premisli.

Orglje so na stožke (Kegelladen) toraj vsak glas prejema sapa iz posebne kancele. Ventilčki in sploh vsa mehanika je tako skrbno pousnjena, da ni čuti najmanjšega ropota. Votlinice, v katerih stojé piščali, so natančno izvrtane, one za cinaste piščali so gladko vžgane jamice.

Telegrami

Dunaj, 24. novembra. Ogerska delegacija je sprejela proračun mornarice, finančnega ministerstva in računskega dvora. Poročevalec je naglašal, da je proračun mornarice sestavljen z največjo varčnostjo.

Praga, 24. novembra. Na 29. dan t. m. napovedani shod staročeskkih poslancev je odložen.

Rim, 23. novembra. Kakor je določeno, bode tajni konzistorij dne 14., javni dne 17. decembra. V tajnem bodeta imenovana dva italijanska kardinala, in sicer papežev najvišji dvornik msgr. Ruffo Scilla in tajnik kongregacije škofov in redov. msgr. Sepiaci. Imenovanje vnanih kardinalov se bode vršilo prihodnjo pomlad; tedaj bode imenovan kardinalom novi ogerski primas Vaszary. Sedaj je praznih 11 mest v kardinalskem zboru. Zdravje sv. očeta je prav povoljno; sveti oče se sprehaja po navadi in izvršuje redno dolžnosti svoje visoke službe.

Berolin, 24. septembra. Giersova avdijenca pri cesarju je trajala 20 minut.

Kolonijs, 24. novembra. „Köl. Ztg.“ se poroča iz Peterburga: V poučenih krogih se razširja govorica, da je svoječasno železnično nesrečo pri Borkiju prouzročila bomba, katero je iz cesarskega kuhinjskega voza vrgel človek, ki je identičen s Padlevskim.

Rio di Janeiro, 24. novembra. Zaradi vstaje se je predsednik Fonsea odpovedal na korist generala Peixota. V nedeljo dopoldne so vstasi razrušili mornarski arzenal; jeden delavec je bil umorjen. Prodajalnice so bile zaprte. Sedaj je splošna zadovoljnost zaradi uspeha vstaje.

Piccoli-jeva tinktura za želodec

je mehko, toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov vrejačo sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Cena steklenici 10 kr. (300—241)

Listnica uredništva:

Gosp. dopisniku v Ljubljani: Mi se popolnem strinjamo z Vami, a prosimo, da nam naznanite pravo svoje ime, ki za občinstvo itak ostane tajno.

Gosp. dopisniku v Celovcu: Članek „Dvojna mera“ ne moremo objaviti, ker bi bil gotovo zaplenjen. Ostalo o priliki.

Tuji.

22. novembra.

Pri **Maliču**: Napret, zasebnik; Hueber, filozof; dr. Wiedenfeld, odvetnik; Wehrhan, Orešnik, Glück, Heller, Schneeberger, Rosenberg, Hautz, Benedikt, trgovci, z Dunaja, eich in Hirsch, potovalca, iz Budimpešte. — Brunn, trgovec, iz Varaždina. — Theimer, trgovec, iz Monakovega. — dr. Burger iz Grada. — Krainer, duhovnik, iz Kočevja. — dr. Salin iz Stockholma. — Bouvir iz Radgone. — Borkov, potovalec, iz Zagreba.

Pri **Stonu**: Goldhamer, Prossinagg, Jamnitz, Doktor, Kleissl, Frankl, Tobis, trgovci; Ekert in Schuchardt, potovalca, z Dunaja. — Berthi, trgovec, iz Inomosta. — Höfferer, trgovec, iz St. Pavla. — Stritof, trgovec, iz Planine. — Janka iz Prage. — Stoy, poročnik, iz Brna.

Pri **bavarskem dvoru**: Borgi s soprogo iz Italije. — Krivic iz Radovljice. — Turek s soprogo iz Trsta.

Pri **avstrijskem caru**: Sieber in Foreti iz Celja. — Smitek, slikar, iz Kropé.

Umri so:

19. novembra. Jožef Vinter, sprevodnik, 73 let, Koldvorske ulice 30, marasmus.

20. novembra. Apolonija Peternel, delavka, 19 let, sv. Petra cesta 48, jetika. — Marija Bahovec, posestnikova soproga, 67 let, Florjanske ulice 34, otrpnjenje možgan.

21. novembra. Karol Dobnikar, železniški strojevodja 51 let, Cerkvene ulice 3, haemoptae.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	731.3	7.6	sl. svzh.	oblačno	19.00
23. u. pop.	731.5	7.6	"	dež	dež
9. u. zveč.	731.6	6.8	"	"	"

Srednja temperatura 7.3°, za 4.4° nad normalom.

Za 12 gld. se oddá:

Wolf: Nemško-slovenski slovar.
Cigale: Terminologija.
Praetorius: Fremdwörterbuch.
Šmid: Nemško-grški slovar.
Orobnich: Ilir.-nem.-taljanski slovar.
Orobnich: Talj.-nem.-ilirski slovar.
Janežič: Slov.-nem., — Nem.-slov. slovar.
Ranke: Češko-nemški slovar.

Flis: Stavbinski slogi, eleg. vez., 4 gld.

Kje, pové upravništvo.

(1476) 1

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze presrečnega in dobrohotnega sočutja ob nagli smrti naše iskreno ljubljene soproge, matere, oziroma stare matere in tašče, gospe

Marije Bahovec roj. Primiz,

za darovane krasne vence in za izredno mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, izrekamo vsem udeležnikom najsrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1891.

(1)

Žalujoča obitelj.

Dunajska borza.

Dne 24. novembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	90 gld. — kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	89 " 65 "
Zlata renta 4%, davka prosta	107 " 95 "
Papirna renta 5%, davka prosta	101 " 45 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1000 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	267 " 50 "
London, 10 funtov strl.	118 " 10 "
Napoleonodor (20 fr.)	9 " 37 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 62 "
Nemških mark 100	58 " 02 1/2 "

Dne 23. novembra.

Ogerska zlata renta 4%	102 gld. 25 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 " 60 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	133 " 75 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	145 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	180 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 25 "
Zastavna pisma	100 " — "
Kreditne srečke, 100 gld.	183 " 25 "
St. Genois srečke, 40 gld.	61 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	20 gld. 50 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	16 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	19 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	59 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	52 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	146 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2742 " 50 "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	79 " 75 "
Papirni rubelj	1 " 14 1/2 "
Laških lir 100	45 " 50 "

Za nataganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercialne banke.

4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

150.000 goldinarjev

se more dobiti s

promeso iz 1864. l.,

ki velja cela 4 1/2 gld., polovica 2 1/2 gld in 50 kr. kolek.

Žrebanje dne 1. decembra!

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.